

Ohjelmatuon hakuun liittyviä kysymyksiä ja vastauksia

Alla julkaistaan vastauksia hakijoiden toimittamiin kysymyksiin liittyen ohjelmatuon hakukierroksen ennakkotietoon. Ministeriö tulee ohjelmatuon hakuilmoituksessa (julkaistaan 20.1.2025) ohjeistamaan mahdollisuudesta esittää edelleen kysymyksiä hakuun liittyen.

Ohjelmatuon hakuun liittyvää yleistä

Kysymys 1: Ennakoilmoituksessa kirjoitetaan: ”Hakukierrokselle on suunniteltu rahoitusta enintään 320 miljoonaa euroa vuosille 2026–2029”. Voivatko tulevat leikkauspaineet vaikuttaa siihen, mikä lopullinen myöntösumma tulee olemaan?

Ennakkotiedon mukaisesti, ”Hakukierrokselle on suunniteltu rahoitusta enintään 320 miljoonaa euroa vuosille 2026–2029”. Edelleen ennakkotiedon mukaisesti ”Haku ei velvoita ulkoministeriötä myöntämään valtionavustusta kaikille hakijoille eikä hakijan hakemaa avustusta täysimääräisenä.” Ulkoministeriön työjärjestyksen mukaisesti ohjelmatuon hakukierroksen rahoituspäätöksen tekee ulkomaankauppa- ja kehitysministeri.

Kysymys 2: Ennakoilmoituksessa mainitaan: ”Hakijalle kyseisille vuosille myönnetty mahdollinen kansalaisyhteiskuntayksikön valtionavustus tullaan katsomaan osaksi ohjelmaa, mikäli hakijalle myönnetään ohjelmataukea.” Koskeeko tämä myös EU-hankkeille myönnettyä omarahoitusosuutta, vai pelkästään valtionavustuksia, joissa UM on ensisijainen rahoittaja?

Ennakkotiedon ja esitetyn kysymyksen mukaisesti: ”Hakijalle kyseisille vuosille myönnetty mahdollinen kansalaisyhteiskuntayksikön valtionavustus tullaan katsomaan osaksi ohjelmaa, ...”. Ennakkotiedon kirjaus ei koske ulkoministeriön myöntämiä erillisiä valtionavustuksia EU-hankkeiden tai muiden kansainvälisten rahoittajien hankkeiden kansallisiin omavastuuosuuksiin. Myöskään hakijan mahdollisesti ko. hankkeisiin ohjelmakaudella 2022-2025 ohjelmatuosta ohjaamalla omarahoituksella ei ole vaikutusta, vaikka kyseiset hankkeet ennakoimattomasti jatkuisivat vielä vuoden 2026 puolella.

Kysymys 3: Pysyvätkö kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun suhteelliset osuudet myönnöissä ennallaan, vai onko niihin odotettavissa muutoksia, eli tullaanko humanitaariseen apuun käyttämään myös kehitysyhteistyörahoitusta?

Talousarvioesityksen 2025 mukaisesti ohjelmaturkijärjestöille tehtävistä myönnöistä osa rahoituksesta kohdennetaan Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston myöntämän erityisstatuksen omaavien järjestöjen humanitaariseen työhön, ja muun myönnetyn rahoituksen osalta avustuksen saaja voi myöhemmin kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin esittää käyttötarkoituksen muutosta humanitaariseen apuun. Rahoitus kansalaisjärjestöjen humanitaariseen apuun ja kehitysyhteistyöhön myönnetään jatkossa yhden rahoitusmuodon alla ohjelmataukea, eikä kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun osuuksia ohjelmatuosta ole eritelty hakukierroksella. Mahdollisten myöntöjen määrät ratkaistaan hakemusten ja niiden arvioinnin pohjalta.

Kysymys 4: Tuleeko hakemukseen laatia erillinen, taitettu ohjelmadokumentti kuten aiemmin, vai tehdäänkö hakemus sisältöjen osalta täysin sähköisen järjestelmän lomakkeella?

Haku toteutetaan haeavustuksia.fi –sivustolla, ja se tulee sisältämään pakollisia liitteitä, joista julkaistaan alustava lista ohjelmatuon verkkosivulla 5.12.2024. Liitteistä ohjeistetaan tarkemmin

tammikuussa julkaistavalla hakulomakkeella. Ulkoministeriö ei edellytä ohjelmadokumenttien eikä muidenkaan liitteiden taittoa. Normaalit tiedostot (mm. word- ja PDF-tiedostot) käyvät.

Kysymys 5: Mikäli laaditaan erillinen dokumentti, onko kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun ohjelmadokumentin rakenteelle toivottua muotoa (esimerkiksi esittää nämä kaksi erillisinä osina tai limittäin) vai voivatko järjestöt itse päättää itselleen sopivimman esitysmuodon?

Liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 6: Odotetaanko, että järjestöt suunnittelevat toteuttavansa kehitysyhteistyötä ja humanitaarista työtä samoissa maissa tai alueilla kokonaan tai osittain?

Ennakkotiedossa ei ole asetettu rajoituksia tai odotuksia tätä koskien. Ennakkotieto sisältää alustavat arviointikriteerit sekä kokonaisharkinnan elementit myös koskien toimintamaita.

Kysymys 7: Voivatko järjestöt itse päättää itselleen sopivimman esitysmuodon, kehitysyhteistyöosuuden ja humanitaarisen osuuden tuloskehikon ja muutosteorian esittämisestä yhdessä vai erikseen? Järjestöillä on jo nyt käytössä eri lähestymistapoja.

Liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 8: Onko mahdollista sisällyttää humanitaarinen työ ohjelman muutosteoriaan? Tarkoituksena ei ole budjetoida varsinaiselle humanitaariselle työlle ohjelmataukea vaan tehdä työ käyttötarkoituksen muutoksilla. Muutosteoriaan sisällyttäminen varmistaisi paremman seurannan ja raportoinnin.

Hakuaineistosta eli hakulomakkeesta ja sen liitteistä ohjeistetaan erikseen myöhemmin.

Kysymys 9: Instrumenttikuvauksessa mainitaan, että ohjelmaperusteista tukea voidaan käyttää riskien ennakoimiseen ja ennaltaehkäisyyn, lieventämiseen ja sietokyvyn vahvistamiseen. Sovelletaanko varautumista ja ennakoivaa toimintaa (preparedness and anticipatory action) sekä humanitaariseen että kehitysyhteistyörahoitukseen vai vain yhteen niistä?

Humanitaarisen avun osalta kriteereissä painotetaan vastaamista akuutteihin humanitaarisiin tarpeisiin. Tämän tyyppinen toiminta ei voi olla ehdotetun humanitaarisen hankkeen ensisijainen tavoite / toiminto.

Kysymys 10: Tuleeko jo hakemuksen tulosmatriisissa määritellä lähtö- ja tavoitetasot, vai riittääkö kuvaus prosessista/aikataulusta, jolla nämä tullaan määrittelemään? ”Lähtö- ja tavoitetasojen asettaminen” on ilmaisuna epäselvä.

Ennen hakuilmoituksen julkaisua hakijat voivat tutustua ulkoministeriön tulosoheutusasiakirjaan (Results Based Management (RBM) in Finland's Development Policy: Managing for Sustainable Development Results - Guiding Document). Haun avautuessa julkaistava hakulomake ja sen täyttöohje tulevat sisältämään tarkempaa ohjeistusta siitä, mitä tietoja hakijalta pyydetään.

Kysymys 11: Ohjelman toimeenpanoon vaikuttavat kansalaisyhteiskuntakumppanuudet ja niiden osuus ohjelmasta. Tarkoitetaanko tässä esimerkiksi tiettyä prosenttiosuutta rahoituksesta, mikä tulee kanavoida paikalliskumppaneille?

Haun avautuessa julkaistava hakulomake ja sen täyttöohje tulevat sisältämään tarkempaa ohjeistusta siitä, mitä tietoja hakijalta pyydetään.

Kysymys 12: Ennakkotiedon mukaan ohjelmassa tulee olla mekanismit sen varmistamiseksi, että toiminta ei aiheuta kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseen (ns. do no harm – periaate). Järjestöllä on ohjaavat periaatteet ja todennettavissa olevat prosessit syrjimättömyyden, esteettömyyden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Tämä on joissakin olosuhteissa melko iso vaatimus. Se voi myös paljon vaikuttaa budjetteihin, koska kehitysmäärosuhteissa vaatimuksen täyttäminen voi edellyttää merkittäviä investointeja pieniltä järjestöiltä. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi pienten paikallisten kumppanijärjestöjen osalta?

Ennakkotiedossa on tässä yhteydessä tarkoitettu ”järjestöllä” hakijaa. Vähimmäisvaatimus on, että ohjelmassa on mekanismit sen varmistamiseksi, että toiminta ei aiheuta kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseen (ns. do no harm –periaate) ja että hakijalla on ohjaavat periaatteet ja todennettavissa olevat prosessit syrjimättömyyden, esteettömyyden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Kysymys 13: Voiko ohjelmatuessa olla core-funding-osuus paikallisille kumppaneille, esimerkiksi kapasiteetin vahvistamiseksi? Ei siis hallintokuluja vaan järjestölle vapaata rahaa oman kapasiteetin vahvistamiseksi tai järjestön oman strategian toteuttamiseksi jopa niin, että ne voivat säästää rahaa esimerkiksi kolmen vuoden päähän suunniteltuun tiettyyn toimeen tai hankkeeseen, joka tukee järjestön strategian toteuttamista? Jos näin on, miten suomalaisen järjestön pitää raportoida, esittää suunnitelma?

Kuluja ohjelmalle voi esittää tammikuussa julkaistavien ohjelmatuen ehtojen mukaisiin kuluihin, ja niitä arvioidaan arviointikriteerien sekä kokonaisharkinnan elementtien mukaisesti. Haun avautuessa julkaistava hakulomake ja sen täyttöohje tulevat sisältämään tarkempaa ohjeistusta siitä, mitä tietoja ja missä muodossa hakijalta pyydetään.

Kysymys 14: Ympäristövaikutuksista tai ympäristöriskien arvioinnista ei ole mainintaa alustavissa arviointikriteereissä. Humanitaarisen avun puolella hankkeiden ympäristövaikutusten tarkastelua on edellytetty. Edellyttääkö ministeriö yhä hankkeiden ympäristövaikutusten tarkastelua sekä toimenpiteitä mahdollisten ympäristölle haitallisten toimintojen (päästöjen, jätteiden, luontokadon yms.) minimoimiseksi?

Ulkoministeriö on vuonna 2021 julkaissut Kehityspolitiikan läpileikkaavien tavoitteiden ohjeistuksen, jossa on kerrottu ulkoministeriön kehitysyhteistyölle asettamat tavoitteet ympäristövaikutusten osalta. Lisäksi hakuilmoituksen yhteydessä julkaistaan ohjelmatuen vakioehdot, joissa käsitellään myös avustuksensaajalta edellytettävää ympäristö- ja yhteiskuntavastuullista toimintaa.

Kysymys 15: Instrumenttikuvauksessa sanotaan: "Ohjelmatuella voidaan edistää myös ilmastonmuutoksen hillintää, siihen sopeutumista ja luontokadon torjumista..." Kappale on neksus-toimintojen alla, katsotaanko ilmastotoimet nimenomaan neksus-toiminnoiksi vai koskeeko koko ohjelmatukea?

Ilmastonmuutoksen hillintää, siihen sopeutumista ja luontokadon torjumista voi sisältyä ohjelmiin, vaikka niitä ei esitettäisi varsinaisina neksus-toimintoina.

Kysymys 16: Edellytetäänkö läpileikkaavien teemojen huomioimista uudessa ohjelmatukihaussa? Jos edellytetään, miten niitä arvioidaan?

Ohjelmien arviointiin käytettävät kriteerit on julkaistu alustavassa muodossa ennakkotiedossa ja julkaistaan lopullisessa muodossa hakuilmoituksessa. Kehitysyhteistyön toimeenpanoa koskee ulkoministeriön vuonna 2021 julkaisema Kehityspoliittikan läpileikkaavien tavoitteiden ohjeistus.

Kysymys 17: Ennakoilmoituksessa todetaan hallitusohjelman mukaisesti: "Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisesti Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Suomi ei kehitysyhteistyössään tue hallintoja tai toimijoita, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa." Vaikuttaako tämä ehdollistamiskirjaus ohjelmatuen myöntämiseen?

Ohjelmatuen myöntämisessä noudatetaan hallitusohjelman ja selontekojen linjauksia. Ulkoministeriö on 20.11.2024 ilmoittanut kahdenvälisen maaohjelma keskeyttämisestä Somalian osalta, mutta tämä linjaus ei koske humanitaarista apua, kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä tai yksityisen sektorin tukimuotoja.

Kysymys 18: Aggregaatti-indikaattorit [päivitettiin joulukuussa 2023](#). Onko niihin tulossa lisäpäivitystä ennen ohjelmatuen hakua?

Joitain päivityksiä on suunnitteilla vuoden 2025 aikana, mutta niitä ei tulla tekemään ennen ohjelmatuen hakua.

Kysymys 19: Ennakkotiedossa sanotaan: "Ohjelman toimeenpanoon vaikuttavat kansalaisyhteiskuntakumppanuudet ja niiden osuus ohjelmasta, kumppaneiden valinta, kumppaneiden asema osana paikallisia kansalaisyhteiskuntia ja ohjelman perustuminen kumppaneiden tavoitteisiin tai strategiaan. Tätä kriteeriä ei sovelleta ohjelmiin, joita toteutetaan pääosin Suomessa." Mihin Suomessa toteutettaviin ohjelmiin tässä viitataan? Pelkästään ennakkotiedossa ilmoitettuihin poikkeaviin järjestöihin vai mahdollisesti myös muihin ohjelmatukea hakeviin järjestöihin?

Kriteerillä viitataan ohjelmiin, joita toteutetaan pääosin Suomessa. Nykyisellä ohjelmakaudella pääosin Suomessa toteutetaan ainoastaan suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry:n ohjelmaa. Hakukierros on avoin ja vähimmäiskriteerit täyttävien hakijoiden hakemukset etenevät laadulliseen arviointiin.

Kysymys 20: Mikä merkitys haussa on kehityspoliittisella kansalaisyhteiskuntalinjauksella? Sitä ei nyt mainita lainkaan. Edellisessä haussa kriteerinä oli: "Ohjelma on linjassa kehityspoliittisen kansalaisyhteiskuntalinjauksen kanssa."

Hakemuksia arvioidaan ennakkotiedossa ja hakuilmoituksessa ilmoitettujen kriteerien ja kokonaisharkinnan elementtien pohjalta.

Kehityspoliittinen kansalaisyhteiskuntalinjaus vuodelta 2017 on edelleen voimassa.

Kysymys 21: Mihin perustuu päätös siitä, että ”Hakijalla tulee olla vuosien 2022–2024 ajalta kokemusta yhteensä vähintään 1 500 000 euron kehitysyhteistyöavustusten ja/tai humanitaariseen apuun myönnettyjen avustusten hallinnoinnista? Tämä on merkittävä korotus edellisestä hakukierroksesta, jolloin kokemusta edellytettiin kolmelta vuodelta yhteensä vähintään 600 000 euron kehitysyhteistyöavustusten hallinnoinnista.

Kysymys 21b: Olisiko mahdollista, että tässä kriteerissä huomioitaisiin kehitysyhteistyöavustusten ja/tai humanitaariseen apuun myönnettyjen avustusten hallinnoinnin ohella esimerkiksi kotimaassa toteutetun EU-hankkeen hallinnointia ja/tai tuleville vuosille (2025-2027) myönnettyjen kehitysyhteistyöavustusten ja/tai humanitaarisen avun määrää?

Alaraja perustuu valtionapuviranomaisen arvioon avustuksen hakijalta edellytettävästä riittävästä kokemuksesta valtionavustuksella toteutettavan kehitysyhteistyöohjelman hallinnoimiseksi. Hakukriteeriharkinta tehdään kullekin hakukierrokselle erikseen.

Hakukierroksella sovellettava vähimmäiskriteeri on ennakkotiedon mukaisesti: ”Hakijalla tulee olla vuosien 2022-2024 ajalta kokemusta yhteensä vähintään 1 500 000 euron kehitysyhteistyöavustusten ja/tai humanitaariseen apuun myönnettyjen avustusten hallinnoinnista. Kyseisten avustusten tulee olla ulkoministeriön ja lisäksi mahdollisesti EU:n tai YK-järjestön hakijalle myöntämää OECD DAC:n kehitysyhteistyön kriteerit täyttävää avustusta.” Summan (1 500 000 euroa) tulee vähimmäiskriteerin mukaisesti olla kyseisille vuosille myönnettyä OECD DAC:n kehitysyhteistyön kriteerit täyttävää avustusta.

Talous/hallinto

Kysymys 22: Voiko osan 10 % kohdentamattomasta osuudesta siirtää vuosisuunnitteluvaiheessa projektibudjetteihin maatasolle siten, että sitä ei ole ohjelman suunnitteluvaiheessa projektitasolla kohdennettu?

Kohdentamattomasta osuudesta ei anneta tarkempia ohjeita kuin ennakkotietoon/myöhemmin julkaistavaan hakuilmoitukseen on kirjattu. Hakuaineistosta ja liitteistä ml. budjetin esitystavasta tullaan ohjeistamaan erikseen myöhemmin.

Kysymys 23: Voiko 10 % kohdentamattomasta osuutta käyttää myös EU-hankkeiden omarahoitusosuuden kattamiseen?

Kyllä voi.

Kysymys 24: Omarahoituksen osalta ennakkotiedossa kerrotaan: ”Ohjelmatuen ehdot kaudelle 2026–2029 päivitetään ja julkaistaan hakuilmoituksen yhteydessä (20.1.2025). Keskeisinä muutoksina omavastuuosuuden osalta on sen määrän sekä sisältöjen yhdenmukaistaminen. Omavastuuosuuden taso on jatkossa 10 prosenttia hyväksyttävistä vuosittaisista kustannuksista. Omavastuuosuus katetaan kokonaan rahana. Maksutta käyttöön saatuja resursseja (esim. vapaaehtoistyötä) voi yhä sisältyä ohjelmiin, mutta vapaaehtoistyötä ei voi käyttää omavastuuosuuden kattamiseen. Vammaisten henkilöiden oikeuksia päätavoitteenaan edistävissä ohjelmissa ja ohjelmien komponenteissa omavastuuosuus on 5 prosenttia, ja se tulee kattaa kokonaan rahana.” Mitä sisältöjen yhdenmukaistaminen tarkalleen ottaen tarkoittaa?

Sisältöjen yhdenmukaistaminen tarkoittaa, että omavastuuosuus katetaan kaikkien hakijoiden ja tuensaajien osalta jatkossa kokonaan rahana (pl. erityissätiöt).

Kysymys 25: Vammaisten oikeuksia päätavoitteena edistävät ohjelmat tai ohjelman komponentit: mitkä ovat tarkat kriteerit sille, että ohjelman osa voidaan laskea 5 prosentin omavastuuosuuteen kuuluvaksi?

Kysymys 26: Ehdossa mainitaan ohjelma tai sen komponentti, mihin komponentti viittaa?

Ohjelman tai ohjelmakomponentin päätavoitteen tulee olla vammaisten henkilöiden oikeuksien edistäminen [DAC-ohjeen mukaisesti](#) (huomioidaan vain tasoa 2 ”Principal objective” vastaava työ). Komponentti viittaa tässä yhteydessä ohjelman sisällä selkeästi eriteltyyn osioon (esimerkiksi hankkeiden muodostamaan kokonaisuuteen), jolle on asetettu päätavoitteeksi vammaisten henkilöiden oikeuksien edistäminen. Komponentti ei siis viittaa esimerkiksi vammaisinkluusion valtavirtaistamiseen tarkoitettuun yleiseen tai laskennalliseen osuuteen ohjelman kuluista, vaan ohjelmassa selkeästi eriteltyihin kohdennettuihin interventioihin, jotka täyttävät ”Principal objective”-määritelmän.

Kysymys 27: Ennakkotiedossa omavastuuosuudesta ja raportoinnista sanotaan: ”Humanitaarista apua sisältävissä ohjelmakokonaisuuksissa avustuksen käyttö tulee eritellä siten, että humanitaarinen apu sekä kehitysyhteistyön osa ohjelmasta ovat raportoitavissa erikseen. Omavastuuosuus tällaisissa ohjelmissa koskee kehitysyhteistyön osuutta ohjelmasta.” Pitääkö humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyön osa raportoida erikseen ainoastaan talousraportissa vai myös narratiiviraportissa?

Raportoinnista tullaan ohjeistamaan erikseen ohjelmakauden aikana. Lähtökohtaisesti raportoinnissa pitää pystyä kertomaan toiminnan ja tulosten toteutumisesta hyväksytyä suunnitelmaa ja siinä asetettuja tavoitteita vasten. Suunnitelmia koskevien liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 28: Alustavissa tiedoissa selitetään sekä kehitysyhteistyön (10 %) että humanitaarisen rahoituksen (0 %) omarahoitusosuudet. Hallintoa (aiemmin enintään 10 %) ei ole mainittu. Pysyvätkö tätä koskevat säännöt samoina kuin ennenkin?

Kysymys 29: Onko hallintokustannusten osuus erilainen kehitysyhteistyön ja humanitaarisen rahoituksen välillä?

Ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 30: Vähennetäänkö saadusta ohjelmatuesta muut rahoitukset, joita ohjelmatuen järjestö saa ulkoministeriön muilta osastoilta (esim. POL-40 rauhantyön rahoitus)?

Valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan yksi valtionavustuksen myöntämisen edellytyksistä on, että avustus on *tarpeellinen* valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä avustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Siten osana avustusten hakuprosessia pyydetään tieto hakijan muista ulkoministeriön myöntämistä avustuksista.

Ennakkotiedossa on ilmoitettu alustavat ja hakuilmoituksessa ilmoitetaan lopulliset arviointikriteerit sekä kokonaisharkinnan elementit, joita ministeriö käyttää hakemuksia arvioidessaan.

Kysymys 31: Tullaanko osana ohjelmahakua käyttämään vastaavasti hanketukikierroksella käytettyjä uusia kulukategorioita ("henkilöstö, toimitilat, palvelujen ostot, matkat, aineet, tarvikkeet ja tavarat, koneet ja laitteet, yleiskustannukset, muut ja edelleen välitettävä osuus")? Mikäli niitä tullaan käyttämään, vaaditaanko osana hakemusta erittelyä näistä ainoastaan ohjelmatasolla vai myös tarkemmin ohjelman sisältämien hankkeiden tasolla?

Hakulomake täyttöohjeineen julkaistaan haun avautuessa tammikuussa 2025. Hakulomakkeeseen sisältyvä kustannuserittely pohjautuu valtionavustusten hallinnointijärjestelmän kululajeihin, joita on mahdollista muokata yksittäisen valtionapuviranomaisen toimesta vain rajallisesti. Tarvittaessa lue lisää kustannuslajeista Valtiokonttorin liikekirjanpidon tilikartasta (luku 4 Toiminnan kulut). Kululajeihin saattaa tulla jonkin verran eroja suhteessa hanketuen hakulomakkeeseen. Ulkoministeriö on mahdollisuuksien mukaan huomionnut ohjelmatukijärjestöiltä keväällä 2024 kerätyn palautteen. Lomakkeen kustannuserittelyn rajoituksista johtuen keskeinen rooli on jatkossakin hakemuksen liitteillä.

Humanitaarinen apu

Kysymys 32: Kestävyys humanitaarisen työn kannalta. Tarkoittaako tämä neksusta, siirtymistä hätätilanteesta varhaiseen toipumiseen (early recovery) vai katastrofivalmiuteen (disaster preparedness)?

Ennakkotiedoissa todetaan "Kuinka monivuotisuus edistää kestäviä humanitaarisia tuloksia?" Monivuotiset myönnöt erityisesti pitkittyneissä kriiseissä mahdollistavat kestävämpien tulosten saavuttamisen. Arvioinnissa painopiste on akuutteihin humanitaarisiin tarpeisiin vastaamisessa.

Kysymys 33: Onko humanitaarisen osuuden osalta mahdollista hakea humanitaarisen rahoituksen kokonaismäärää neljäksi vuodeksi siten, että järjestöt voivat kohdentaa tuen tarpeidensa mukaisesti vuosittain? Näin säilytettäisiin joustavuus lisätä uusia maita vielä jakamatta olevalla osuudella; on vaikea ennustaa, missä tarpeet ovat suurimmat kahden, kolmen tai neljän vuoden kuluttua.

Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 34: Uusien maiden tuominen mukaan ohjelmaan erityisesti humanitaarisen avun osalta. Miten varmistetaan nopea päätöksenteko UM:n sisällä?

Kansalaisyhteiskuntayksikkö ja humanitaarisen avun yksikkö pyrkivät vastaamaan kohtuullisen ajan sisällä resurssien puitteissa.

Kysymys 35: Millainen on hakuprosessi äkillisesti ilmenevien uusien tarpeiden/maiden osalta?

Uusia hakuprosesseja ei järjestetä ohjelmatuskauden aikana. Ohjelmatuen ehdoissa ja mahdollisissa myöhemmissä ohjeissa ohjeistetaan tarkemmin muutoshakemusten tekemisestä.

Kysymys 36: Voivatko järjestöt hakea humanitaarista rahoitusta pitkittyneisiin kriiseihin, joihin ei ehkä ole olemassa YK:n tai Punaisen Ristin vetoomusta, tai käyttää niihin tavanomaista ohjelmatusrahoitusta?

Humanitaarista apua myönnetään lähtökohtaisesti maihin, joissa on olemassa YK:n tai Punaisen Ristin vetoamus.

Kysymys 37: Kuinka tarkasti järjestön humanitaarisen avun kohdemaat sekä projektit budjetiteineen neljän vuoden ajaksi tulee esittää hakemuksessa?

Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 38: Ennakkotiedon arviointikriteereissä kohdassa kustannusarvio ja rahoitus: "humanitaarisen avun osalta arvioidaan erikseen Aktiviteettien/avunsaajille menevien kulujen osuus budjetista. Henkilöstökulujen selkeys ja perusteltavuus. Budjetin perusteltavuus, kohtuullisuus ja yhteneväisyys hakemuksen kanssa. Ohjelman kulurakenne ja kumppanien osuus". Tarkoittaako tämä sitä, että humanitaarisen avun ohjelmaosuudessa budjetit pitää eritellä hanketasolla, ei ohjelmatasolla?

Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 39: Tähän asti järjestön omia kuluja on voinut kattaa humanitaaristen hankkeiden 7 % "flat rate" -osuudella. Säilyykö tämä ennallaan?

Ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 40: Voisiko olla mahdollista sisällyttää suomalaisjärjestön keskustoimiston kuluja lisäksi myös muihin budjettikohtiin?

Ohjelmatuen ehdot ja hakulomake sisältäen tarkemmat ohjeet kustannuserittelyn osalta julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 41: Humanitaaristen hankkeiden budjetit on laadittu tähän asti ulkoministeriön määrittämän rakenteen mukaisesti hyvinkin tarkasti, hankkeen henkilöstö ja erilaisten aktiviteettien yksikköhinta huomioiden. Siirytäänkö budjettirakenteen osalta eri käytäntöön, ohjelmallisempaan, nelivuotisen hakemuksen kohdalla?

Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen hakulomakkeella ja kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä.

Kysymys 42: Voidaanko humanitaarisen työn budjettiin sisällyttää jatkossakin palkkakuluja?

Ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 43: Ennakkotiedoissa on mainittu, että myönnettävään määrään voidaan sisällyttää 10 % kohdentamatonta osuutta. Koska meillä pitäisi olla erilliset summat sekä kehitysyhteistyön että humanitaarisen avun rahoitusta varten, onko mahdollista sisällyttää 10 % kohdentamatonta molempien osalta?

Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä. Ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 44: Voiko kohdentamaton osuus olla humanitaarisen avun osalta suurempi, koska 10 % on sen osalta hyvin vähän.

Kohdentamaton osuus on määritelty ennakkotiedossa. Kustannuserittelystä ja liitteiden sisällöstä tullaan ohjeistamaan erikseen, kun ulkoministeriö julkaisee tiedon hakuaineistosta ml. pakollisista liitteistä. Ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa hakuilmoituksen yhteydessä.

Kysymys 45: Ennakkotiedoissa mainitaan, miten humanitaarisen avun osalta ”Ehdotuksen tulee ensisijaisesti pohjautua 1) humanitaarisiin tarpeisiin, kuten äkilliseen kriisiin tai merkittävästi heikentyneeseen humanitaariseen tilanteeseen 2) järjestön humanitaariseen avustustoimintaan tuomaan selkeään lisäarvoon ja täydentävyyteen huomioiden maasta tai alueesta tehty tarvearviointi, vastesuunnitelma ja koordinaatio, 3) realistiseen riskiarviointiin ja -hallintatoimenpiteisiin.” Humanitaariseen apuun kuuluu aina riskejä, riippuen toimintaympäristöstä (esim. konfliktialueilla). Miten määritellään riskiarviointien ja toimien realistisuus?

Riskiarvioinnit ja -toimet arvioidaan humanitaarisella sektorilla yleisesti tunnettuja riskejä ja niitä varten tehtyjä toimenpiteitä vasten.

Kysymys 46: Onko yritysyhteistyön ja monitoimijayhteistyön sisällyttäminen humanitaariseen hakemukseen arviointikriteeri?

Yritysyhteistyö ja monitoimijayhteistyö sisältyvät ennakkotiedossa arvioinnin osioon ”kokonaisharkinta”. Ennakkotiedon mukaisesti ”humanitaarisen avun osalta kokonaisharkinnassa tarkastellaan ohjelmien kokonaisuutta suhteessa Suomen humanitaariseen apuun kokonaisuutena. Harkinnassa huomioidaan myös apu monenkeskisten kumppaneiden kautta, ja tarkastellaan maantieteellistä ja sektorikohtaista kokonaiskuvaa. Ministeriö voi osana kokonaisharkintaa huomioida myös hakijan asettaman mahdollisen prioriteettijärjestyksen humanitaarisen avun eri maiden tai hankkeiden osalta.”

Viestintä/globali kansalaiskasvatus/vaikuttaminen

Kysymys 47: Ennakkoilmoituksessa tai instrumenttikuvauksen päivityksessä ei mainita viestintää, globaalia kansalaiskasvatuksesta tai vaikuttamista Suomessa. Tämä on merkittävä ero aikaisempaan. Esimerkiksi instrumenttikuvauksessa todettiin aiemmin näin: ”Samalla järjestöillä on omalta osaltaan mahdollisuus edistää ohjelmatyöllä sekä vaikuttamistyöllä, viestinnällä ja globaalikasvatuksella vastuunkantoa, avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta sekä Suomessa että globaalisti.” Voiko ohjelmatuella tuetussa toiminnassa olla mukana viestintää, globaalia kansalaiskasvatuksesta ja/tai vaikuttamista kansallisesti ja/tai kansainvälisesti?

Ennakkotiedossa ei ole asetettu rajoja ohjelmaan sisältyvälle viestinnälle, globaalille kansalaiskasvatukselle tai vaikuttamistyölle kansallisesti tai kansainvälisesti. Ohjelmatuella edistetään instrumenttikuvauksen mukaisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Varsinainen hakuilmoitus sekä ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa 2025.

Kysymys 48: Voivatko viestintä, globaali kansalaiskasvatus ja vaikuttaminen olla ohjelman päätehtävä (erityisesti kattojärjestön kohdalla)?

Ohjelmien tavoitteiden tulee ennakkotiedon mukaisesti olla Suomen kehityspolitiikan ja ohjelmatuen instrumenttikuvauksen mukaisia. Ohjelmatuella edistetään instrumenttikuvauksen mukaisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Hakijan ohjelmalle asettamia tavoitteita arvioidaan arviointikriteerien ja kokonaisharkinnan elementtien pohjalta. Ennakkotiedossa ei ole asetettu rajoja ohjelmaan sisältyvälle viestinnälle, globaalille kansalaiskasvatukselle tai vaikuttamistyölle kansallisesti tai kansainvälisesti. Varsinainen hakuilmoitus sekä ohjelmatuen ehdot julkaistaan tammikuussa 2025. Ennakkotiedossa on todettu arviointiperusteiden osalta, että ”kriteereiden täyttymistä ja kokonaisharkintaa tarkastellaan huomioiden hakijoiden toiminnan erilainen sisältö, rakenne ja toimintatavat.”

Kysymys 49: Suomi on sitoutunut edistämään kestävän kehityksen tavoitteita, mukaan lukien globaalikasvatusta koskeva alatavoite 4.7. Se koskee globaalia kansalaiskasvatusta ja kestävän kehityksen tietojen ja taitojen edistämistä. Globaali kansalaiskasvatus on osa kehityspolitiikkaa ja keskeistä Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisessa. Lisäksi järjestöjen tekemän kehitysviestinnän ja GKK:n avulla viestitään kansalaisille kehitysyhteistyön tuloksista ja lisätään suomalaisten sitoutumista sekä myönteistä suhtautumista kehitysyhteistyöhön. Miten globaali kansalaiskasvatus, viestintä ja vaikuttaminen arvioidaan osana hakemusta?

Arviointi perustuu ennakkotiedossa julkaistuihin alustaviin ja hakuilmoitukseen sisältyviin lopullisiin arviointikriteereihin. Alustavat kriteerit eivät sisällä erillisiä arviointikriteereitä kysymyksessä mainittujen elementtien osalta, vaan ohjelmaa arvioidaan kokonaisuutena esimerkiksi kriteerikokonaisuuden ”ohjelman tavoitteet, tulosmatriisi ja tulosohtaus” alla eriteltyjen kriteerien osalta.

Kysymys 50: Mitä julkaisemisella tarkoitetaan tässä ennakkotiedossa mainitussa suunnitelmassa: ”suunnitelma tulosten julkaisemisesta”?

Julkaiseminen viittaa yleisesti tiedon tai tuotoksen saattamiseen yleisön saataville. Suunnitelmalla tulosten julkaisemisesta tarkoitetaan suunnitelmaa ohjelman tulosten saattamisesta yleisön saataville ml. tilivelvollisuuden ja läpinäkyvyyden edistämiseksi.

Yritysyhteistyö/monitoimijayhteistyö

Kysymys 51: Yritysten kanssa tehtävä yhteistyö painottuu hakuilmoituksessa. Onko suomalaisten ja kohdemaiden paikallisten yritysten kanssa tehtävällä yhteistyöllä yhtäläinen painoarvo arvioinnissa?

Ennakkotiedon kriteereissä ei ole otettu kantaa siihen, onko kyse suomalaisten vai paikallisten yritysten kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Ennakkotiedon mukaan kokonaisharkinnassa huomioidaan kehitysyhteistyön osalta ohjelman keinot tukea ja edistää yksityissektorin toimintaedellytyksiä ja -ympäristöä ohjelmamaissa sekä ohjelman tarkoituksenmukaisuus ja lisäarvo suhteessa yritysyritysyhteistyöhön ja monitoimijayhteistyöhön.

Kysymys 52: Mitkä toimijat katsotaan kuuluvaksi monitoimijayhteistyön kategoriaan? Onko muitakin kuin suomalaiset kansalaisjärjestöt, suomalaiset instituutiot, paikalliset kansalaisjärjestöverkostot, paikalliset instituutiot/virastot, kansainväliset kumppanit, YK:n organisaatiot?

Monitoimijayhteistyölle ei ole haun yhteydessä määritelty poissulkevaa määritelmää. Useiden sidosryhmien kumppanuuksista on kirjattu esim. Agenda 2030:n alatavoitteissa 17.16 ja 17.17.

Kysymys 53: Instrumenttikuvauksessa todetaan: ”Ohjelmatuella toimivia järjestöjä kannustetaan yritysyritysyhteistyöhön, monitoimijayhteistyöhön sekä yhteistyöhön Suomen edustustojen kanssa. Järjestöjen on hyvä maatasolla huomioida muu Suomen kehitysyhteistyörahoituksella tuettu toiminta.” Velvoitetaanko myös muut toimijat huomioimaan järjestöjen tekemä työ?

Kysymys 54: Tullaanko yrityksiltä, jotka vastaanottavat ulkoministeriön Finnpartnership-tukea vastavuoroisesti velvoittamaan yhteistyötä järjestöjen kanssa?

Muiden toimijoiden työn velvoitteiden asettaminen on kyseistä toimintaa rahoittavan tahon vastuulla. Ohjelmatuen hakukierroksen arviointikriteerit ja kokonaisharkinta koskevat ohjelmatukea hakevia toimijoita. Instrumenttikuvauksessa tai ennakkotiedossa ei puhuta velvoittavuudesta.

Hakemusten liitteet

Kysymys 55: Ennakkotiedossa mainitaan vähimmäisvaatimukseksi se, että ”ohjelmassa on mekanismit sen varmistamiseksi, että toiminta ei aiheuta kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseksi (ns. do no harm -periaate). Järjestöllä on ohjaavat periaatteet ja todennettavissa olevat prosessit syrjimättömyyden, esteettömyyden, saavutettavuuden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.” Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan asiakirja, josta nämä periaatteet ja prosessit ovat todennettavissa?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 56: Ennakkotietoilmoituksessa mainitaan, että ”asianmukaiset riskienhallinnan rakenteet ja ohjeistukset, riskienhallintajärjestelmät” ovat osa alustavia laadullisia arviointikriteerejä. Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan riskienhallintasuunnitelma tai -politiikka tai nojautuuko arviointi ulkoministeriön teettämiin ulkopuolisiin arvioihin hakijoiden yleis-/talous- ja riskienhallinnasta?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 57: Ennakkotietoilmoituksessa mainitaan, että ”käytännöt seksuaalisen hyväksikäytön, seksuaalisen väkivallan ja seksuaalisen häirinnän sekä vallan väärinkäytön riskien ehkäisemiseksi” ovat osa alustavia laadullisia arviointikriteerejä. Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan asiakirja, josta nämä käytännöt ovat todennettavissa, tai nojautuuko arviointi ulkoministeriön teettämiin ulkopuolisiin arvioihin hakijoiden yleis-/talous- ja riskienhallinnasta?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 58: Ennakkotietoilmoituksessa mainitaan, että ”käytännöt lahjonnan, korruption ja taloudellisten väärinkäytösten riskien ehkäisemiseksi” ovat osa alustavia laadullisia arviointikriteerejä. Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan asiakirja, josta nämä käytännöt ovat todennettavissa, tai nojautuuko arviointi ulkoministeriön teettämiin ulkopuolisiin arvioihin hakijoiden yleis-/talous- ja riskienhallinnasta?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 59: Ennakkotietoilmoituksessa mainitaan, että ”käytännöt terrorismin rahoituksen sekä rahanpesun torjumiseksi” sekä ”toimintatavat, joilla varmistetaan pakotejärjestelmien noudattaminen” ovat osa alustavia laadullisia arviointikriteerejä. Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan asiakirja, josta nämä käytännöt ovat todennettavissa, tai nojautuuko arviointi ulkoministeriön teettämiin ulkopuolisiin arvioihin hakijoiden yleis-/talous- ja riskienhallinnasta?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 60: Ennakkotietoilmoituksessa mainitaan, että ”vastuuvollisuuskanavat eli palautekanavat tai ilmiantokanavat, joiden kautta varmistetaan oikeudenhaltijoiden/vastuunkantajien/sidosryhmien mahdollisuus tuoda esiin mahdolliset havaitut epäkohdat väärinkäytön riskien ehkäisemiseksi” ovat osa alustavia laadullisia arviointikriteerejä. Tarkoittaako tämä sitä, että hakemuksen liitteeksi toimitetaan asiakirja, josta nämä käytännöt ovat todennettavissa, tai nojautuuko arviointi ulkoministeriön teettämiin ulkopuolisiin arvioihin hakijoiden yleis-/talous- ja riskienhallinnasta?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 61: Tuleeko ohjelmiin edelleen laatia viestintäsuunnitelma, joka on aiemmin ollut pakollisena liitteenä?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) pyydetään hakemusten arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.

Kysymys 62: Mitä muita liitteitä hakemukseen tulee liittää?

Hakuaineistossa (hakulomake ja liitteet) edellytetään arviointiin tarvittavia tietoja. Tammikuussa 2025 hakulomakkeen ja sen täyttöohjeen julkaisemisen yhteydessä hakijat näkevät tarkemmin, mitkä tiedot pyydetään hakulomakkeella ja mitkä liitteissä.